فدامحمد نومير

۲۰۱۷/۰۴/۱۳

بسم الله الرحمن الرحيم ط

د سيد جمال الدين افغاني رحمة الله عليه د افغان او افغانيت په اړه

د ايراني پوهاند ، مرحوم علامه محمد قزويني نظر د سيد جمال الدين افغاني رحمة الله عليه د افغان او افغانيت په اړه:

کلونه کلونه مخکي مي نوموړي کتاب لوستلئ وو. هغه بله ورځ مي د کتابونو په لای کي و موند او څو ځله مي په غور سره ولوست . وروسته تر لوستلو مي غوره وګڼل ، چي د پورتني کتاب څخه د ايراني پوهاند مرحوم علامه محمد قزويني نظر د سيدجمال الدين افغاني دافغان او افغانيت په اړه ټکي په ټکي د دې درندې علمي ويپاني د لوستونکو لپار ه اقتباس کړم.

« سيد جمال الدين معروف بافغاني (وفاتش در 1314 قمري) رجل سياسي معروف قرن اخير و صاحب جريده عربي عروة الوثقى منطبعه در پاريس در پنجم شوال هزار و سيصد و چهارده قمري مطابق نهم مارس هزار و هشتصد و نود هفت ميلادي در استانبول در حدود شصت سالگي وفات يافت.

شرح احوال او در بسياري از كتب و مجلات فارسي و عربي ان عهد نگاشته شده و از عجب عجايب انست كه تاكنون هيچكس بنحو قطع و يقين نتوانسته معلوم كند كه اين شخص ايا ايراني بوده از اهالي اسداباد همدان چنانكه بسياري از ايرانيان ادعا ميكنند و چنانكه يكي از اهالي اسد اباد كه خود را خواهرزاده او معرفي كرده و چند سال قبل رساله در اين خصوص منتشر ساخته و اعضأ خانواده اورا بعقيده خود كه هنوز در اسداباد هستند يكايک برشمرده. يافغاني از اهالي اسعداباد از قراى كابل چنانكه افغانها و مصريان و شاميان ادعا ميكنند.

و چنانكه خود سيد جمال الدين نيز در عموم نوشتحات و مولفات خود هميشه ((جمال الدين الا فغاني)) امضا ميكرد. وچنانكه تاريخ افغان از تألفات او موسوم به ((تتمه البيان في تاريخ الافغان ((نيز قرينه ايست قوي بر افغان بودن او وقرينه مويده ديگر نيز انكه در اواخر سال 1323 شمسي (1363 قمري) دولت افغانستان از دولت تركيه درخواست نمود كه جنازه ان مرحوم راكه همان سال وفاتش درسنه 1314 قمري در استانبول مدفون يا امانت گذارده شده بوداجازه دهند كه بكابل انتقال داده شود.

دولت تركيه نيز جواب مساعد داده عظام رميم ان مرحوم را با تشريفات فوق العاده مجلل از استانبول برداشته بكابل انتقال دادند وبعضي جرايد ايران در اين باب اعتراضاتي نمودند واگر في الواقع چنانكه بعضي ايرانيان ادعا ميكنند وي ايراني و تبعه ايراني بوده اولاً چگونه دولت افغانستان در مرأى و مسمع جهانيان اين تقاضا را از دلت تركيه نموده كه جنازه يكي از اهالي اسد اباد همدان را از استانبول بكابل نقل دهند و در انجا مدفون سازند. ثانياً چگونه دولت تركيه اين درخواست عجيب را پذيرفته و بدون هيچ چون و چرائي و بدون هيچ سوالي و جوابي و بدون هيچ مذاكراتي با دولت ايران اجازه داد كه نعش يک رجل سياسي ايراني را اگر في الواقع ايراني بوده از مملكت خود بمملكت ثالثي انتقال دهند ، اين فرضيات في الوقع باور نكردني خارج از عرف و قياس و منطق و مخالف عادات ورسوم متعارفه بين ملل و دول است . و اشبه اشباه بحكايات الف ليلة و ليله بنظر ميايد، باري حل اين مسله تاكنون براى كسي كه خالي. از تعصبات خنک باشد بهيچوجه معلوم نشده است)). پاى

سرچينه:
دكتاب نوم : سيد جمال الدين افغاني.
ليكونكى : .مرتضى مدرسي چهاردهي ، معلم دانشگاه تهران.
چاپځى : .شركت نسبي حاجي محمدحسين اقبال وشركأ.
چاپ ځاى : تهران. نيټه1337

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ